

Innehållet i veckans Nyhetsbrev

- ”Perifera” områden får mer uppmärksamhet i dag – forskare Mariussen i Botnia-Atlanticas första nyhetsbrev
- Arbetet med nya landsbygdsprogrammet i Sverige igång – tänk i nya banor uppmanar projektledare
- YTR:s strategi för internationellt samarbete finns nu i publikationsform
- Mellanstora kommuner växer snabbast i Danmark
- Separatkommunen en ny kommunkategori som kan förverkligas genom kombinationen Vasa-Lillkyro – professor Katajamäki
- Läs även detta: **Landepakun startade turnén i Birkaland *Inspiration till de äkta smakernas värld ges på evenemang i Helsingfors *Kändisar förgyller Stor Slow Food Festival i Fiskars *Var finns lokala ”närsmatsföregångare” i Svenskfinland?*

Cit: **”Vi går som i sömnen mot en kris, trots att den skulle gå att undvika.”**
Välgörenhetsorganisationen Oxfam och dess chef Barbara Stocking som varnar för att priserna på baslivsmedel kommer att mer än fördubblas på 20 år, om inte världens ledare kan reformera det globala systemet för mat. I dag hungrar nästan en miljard människor, trots att det produceras tillräckligt med livsmedel i världen. Men livsmedelsproduktionen utsätts för ett enormt tryck, vilket bl.a. beror på klimatförändringen, utarmningen av jordmånen, befolkningsökningen och höjda energipriser (Vasabladet 1.6)).

”Från landsbygdens håll sett så var de sex partier som nu förhandlat långt ifrån en idealisk sammansättning. Det räcker med att se var flera av partierna har sina starkaste väljarsympatier för att inse att omtanken om landsbygden inte har första prioritet i deras förslag till skrivningar.”

Riksdagsledamot Mats Nylund om regeringsförhandlingarna som brakade ihop, och där det var åsiktsskillnader i skattepolitiken som slutligen avgjorde. Det viktiga nu är att partierna skulle klara av att sätta landets intresse före sitt eget parti (Syd-Österbotten 4.6).

”Varför ska man räkna ut det?”

Landskapsdirektören för Österbottens förbund Olav Jern om att vissa, som har engagerat sig i invandrardebatten, vill räkna ut vad invandringen kostar Finland, vilket är förkastligt och leder snabbt till att någon tycker det är ändamålsenligt att beräkna vad andra grupper kostar. Arbetskraftinvandringen har haft en särskilt stor betydelse på landsbygden och dess näringar, och sällan behöver arbetskraftsinvandrarna på landsbygden genomgå ett dyrt utbildningssystem (Landsbygdens Folk 3.6).

”PERIFERA” OMRÅDEN FÅR MER UPPMÄRKSAMHET I DAG – FORSKARE MARIUSSEN I BOTNIA-ATLANTICAS FÖRSTA NYHETSMBREV

Botnia-Atlantica-institutet är ett transnationellt institut som bedriver forskning inom regional utveckling och främjar utvecklingen i Botnia-Atlantica-regionen. I Finland bedrivs forskningen vid Vasa universitet och Åbo Akademi, i Sverige vid Umeå universitet och i Norge vid Universitetet i Nordland. Sekretariatet och ledningen för institutet finns vid Vasa universitet. Botnia-Atlantica-institutet är en del av LUBAT (Lärande om utveckling i Botnia-Atlantica)-projektet som samordnas av Umeå universitet. Finansiering kommer från universiteten, regionerna och det gränsöverskridande EU-finansierade samarbetsprogrammet Botnia-Atlantica. Nu har då Botnia-Atlantica-institutet utkommit med sitt första nyhetsbrev av sex för åren 2011-2013. Det är för att sprida information om god praxis i regional utveckling i Österbotten, Västerbotten och Nordland som institutet ger ut nyhetsbrev. I en artikel skriver äldre forskaren Åge Mariussen att på 1990- och 2000-talet var OECD och EU i stor grad fokuserade på tillväxt i storstäder, t.ex. så hade klusterpolitiken fokus på dynamiken i metropoler med stora universitet och stora industrier. Regioner som Västerbotten i Sverige, Österbotten i Finland och Nordland i Norge var rätt så ointressanta. I dag talar OECD om en mycket mer differentierad tillväxtpolitik, där ”perifera” områden får mer uppmärksamhet, och här hänger EU med. Det är tre orsaker som hänger samman med långtidseffekterna av krisen år 2008: (1) Tillväxten i många storstäder, som i Finland drivits av Nokia, har stannat upp. ”Perifera” områden med gruvindustri eller andra råvaror, som kan säljas till Kina eller Tyskland, går bättre. (2) I Kina har regeringen inlett en stor offensiv för att kanalisera tillväxten bort från metropolerna vid havet till periferin i inlandet. (3) Inom euroområdet har det på kort tid uppstått en mycket stark differentiering mellan en ”stortysk” kärna av starka tillväxtländer, som Tyskland, Österrike, Finland och några andra, och en ”sydlig periferi” som inte klarar av att ha euro. Om man skall undgå att europrojektet inte havererar, håller det uppenbarligen inte att skicka pengar till Grekland, Portugal och Irland och ge order om att banta ekonomin. Skall man fortfarande ha dessa sydliga länder inom eurozonen med, måste EU också ge hjälp till att få i gång en ekonomisk tillväxt. Sett i det här perspektivet blir våra erfarenheter med regional tillväxtpolitik från Västerbotten, Österbotten och Nordland mycket mer intressanta för EU och OECD. Botnia-Atlantica-institutet vill bidra till att våra goda erfarenheter blir tillgängliga för andra. Den här texten av forskaren Åge Mariussen, baserar sig på en längre text (på engelska) i Botnia-Atlantica-institutets nyhetsbrev. Artiklarna är skrivna på engelska eller svenska, eftersom de tjänar regionutvecklare i Finland, Sverige och Norge. Det här ämnet inberäknat, är rubrikerna i nyhetsbrevet (fyra engelska och en svensk artikel) följande:

- Botnia-Atlantica-institutet – varför? (Åge Mariussen)
- Varför är OECD:s och EU:s regionala utvecklingspolitik på väg att ändras? (Åge Mariussen)
- Den österbottniska kommunreformens nuläge (Hannu Katajamäki)
- Regionplanering i en nordisk region – case Österbotten (Kenneth Nordberg)
- Varför är Sverige fortfarande i tätposition för vindkraft? (Åge Mariussen)

Newsletter (1/2011) kan läsas på Botnia-Atlantas hemsida som länk under adressen <http://www.ba-institute.fi/>.

ARBETET MED NYA LANDSBYGDSPROGRAMMET I SVERIGE I GÅNG – TÄNK I NYA BANOR UPPMANAR PROJEKTLEDARE

Sveriges Jordbruksverk leder arbetet med att ta fram landets nya landsbygdsprogram, som kommer att börja gälla 2014 när EU:s nya programperiod inleds. Men än så länge har det mest

handlat om teknikaliteter. Efter sommaren flyttas dock fokus till innehållet. Det är svenska Landsbygdsnätverket, kopplat till Jordbruksverket, som kontinuerligt arbetar med att samla in synpunkter från olika aktörer med anknytning till landsbygdsutveckling – under hösten bl.a. genom sju olika arbetsgrupper, på teman som kapitalförsörjning, förnybar energi, integration och framtida miljöersättningar. Jordbruksverket och Skogsstyrelsen sammanställer sedan sitt förslag till innehåll i det nya programmet och lämnar senast 30.5.2012 över det till regeringen. Dessutom har länsstyrelserna en viktig del i arbetet och kommer i ett senare skede att bidra med sina erfarenheter från den innevarande programperioden. Handläggaren på länsstyrelsen i Jämtland Maria Ljung Westin, efterlyser klarare riktlinjer om hur företagsstödet ska fördelas. Man vill inte fördela stöd till företag som konkurrerar ut andra lokala företag. Westin tror inte att tunga ansvarsområden som exempelvis arealersättningen kommer att flyttas från länsstyrelserna till den regionala nivån. Projektet *Hållbar utveckling på landsbygden i Västerbotten* arrangerade nyligen konferensen *Innovativ Service för Tillväxt* i Lycksele och Vindeln. På plats fanns en rad myndigheter, ideella organisationer och privata intressen, där företrädare för kommuner och länsstyrelser diskuterade landsbygdsutveckling och innovationer med bl.a. Posten, Norrmejerier, Näringsdepartementet, Ica och Tillväxtverket. Projektledaren Maria Kristoffersson, som tillsammans med sina medarbetare berättade om hur landsbygden kan utvecklas genom handel, samordnade transporter, serviceplaner och upphandling, konstaterade att det i arbetet med det nya programmet är mycket viktigt att alla berörda, är beredda att tänka i nya banor. Man måste inse att ingen annan gör det åt oss och det krävs att alla är med, vare sig man är kommunpolitiker eller ideell förening. Kristoffersson tycker sig ha sett en attitydförändring i de västerbottniska kommunerna under det senaste året – stillasittande i väntan på stödpengar har ersatts av initiativkraft och en större drivkraft att själv ta sig ut ur stagnationen. Men även i fortsättningen måste landsbygdsprogrammet kunna erbjuda finansiellt stöd för t.ex. investeringar i teknik och innovativa lösningar. Dessutom behöver regelsystemen ses över, inte minst byggloven. *Uppgifterna är från en artikel i Gränsbrytning – Nyheter om regioner och regional utveckling i Norden (9/2011), skriven av Torbjörn Tenfält.*

YTR:s STRATEGI FÖR INTERNATIONELLT SAMARBETE FINNS NU I PUBLIKATIONSFORM

Maaseutu ja kansainvälinen yhteistyö (Landsbygd och internationellt samarbete) är en tvådelad publikation som har utarbetats av Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens (YTR:s) temagrupp för internationella ärenden. I publikationens första del presenteras YTR:s strategi för internationellt samarbete, en strategi som är den första i sitt slag och gäller för åren 2010-2013. I den andra delen ges grund för de strategiska valen och fördjupad kunskap om internationella handlingsätt. Först behandlas de internationella intryck som man redan tillägnat sig inom landsbygdspolitiken i Finland, och därefter lyfts intressanta synvinklar och metoder upp, vilka även är värda att tillämpas och utnyttjas inom den finländska landsbygdspolitiken. Till sist analyseras metoder som är lämpliga att omvandlas till exportprodukter, och som andra länder eventuellt också kan ha nytta av. *Publikationen, som även finns i engelsk version, Policy Strategy for International Cooperation of the Rural Policy Committee (YTR) 2010-2013, kan läsas via länk på YTR:s hemsida under adressen http://www.maaseutupolitiikka.fi/julkaisut/julkaisusarja/vuoden_2011_julkaisut/yr_4_2011_maaseutu_ja_kansainvalinen_yhteistyö.*

MELLANSTORA KOMMUNER VÄXER SNABBAST I DANMARK

De mellanstora kommunerna i Danmark har under de senaste tio åren växt långt snabbare än någon annan kommungruppering i landet, där det i dag bor närmare en tredjedel av alla danskar i en av landets 25 mellanstora kommuner. Med anledning av det här har danska

nätverket REG LAB gjort en studie där man tittat närmare på de mellanstora kommunernas villkor. Det visar sig att dessa kommuner i högre grad än andra lyckats kombinera en aktiv omfattande näringslivspolitik med en förhållandevis obyråkratisk administration, som därtill präglats av korta beslutsvägar och tillitsfulla relationer. Inte sällan döljer sig bakom framgångarna en väl genomtänkt strategi, omfattande stadsutveckling, utveckling av det lokala näringslivet och en väl fungerande kompetensförsörjning. Dessutom har den politiska ledningen visat på modet att våga välja väg och satsa i lägen, där kommunen stått inför avgörande val. *Uppgifterna är från en artikel i Gränsbrytning – Nyheter om regioner och regional utveckling i Norden (9/2011), skriven av dess chefredaktör Per Holmström. Se även texten med länkar på REG LAB:s hemsida under adressen <http://www.reglab.dk/regional-udvikling/vaekstens-anatomi>.*

SEPARATKOMMUNEN EN NY KOMMUNKATEGORI SOM KAN FÖRVERKLIGAS GENOM KOMBINATIONEN VASA-LILLKYRO – PROFESSOR KATAJAMÄKI

Kommuner som Vörå är viktiga, därför att det stora landsbygds-Finland behöver starka landsbygdskommuner. För landsbygdsens framtid är inte lovande om den stympas och enbart blir städernas periferi. Sedan så är starka landsbygdskommuner också mera likvärdiga förhandlingsparter för städerna än små kommuner. Även i det finskspråkiga Kyrolandet fanns en idé om en stark landsbygdskommun, men politikerna i Laihela, Storkyro och Lillkyro misslyckades med att hitta konsensus om en gemensam kommun. Nu blir det troligtvis så att Storkyro går mot Seinäjoki, medan Laihela och Lillkyro går mot Vasa. För Lillkyro har samgångsförhandlingar med Vasa dessutom kommit långt. I en riktningsgivande folkomröstning var en knapp majoritet emot samgången med Vasa, men trots detta är det nog sannolikt att majoriteten av Lillkyros kommunfullmäktige röstar för samgång. *”I Finland finns det prejudikat på att fullmäktige inte respekterat folkomröstningens resultat, ifall majoriteten röstat mot samgång.”* Kommunkombinationen Vasa-Lillkyro är speciell då kommunerna inte har en gemensam gräns. Men enligt optimistiska tolkningar av den nya kommunindelningens lag, som trädde i kraft 1.1.2010, är det nu möjligt att även geografiskt åtskilda kommuner kan grunda en gemensam kommun, ifall de ligger inom samma pendlingsområde, vilket uppfylls i detta fall. Härtill krävs att Korsholm, som ligger mellan de bägge, skall delta i en speciell utredning, där det klargörs om man är villig att delta i den planerade samgången. Hittills har grunden för Finlands kommunindelning varit gränsmässigt kontinuerliga och funktionellt effektiva kommuner, vilket nu utmanas av kombinationen Vasa-Lillkyro. Men om samgången mellan de två förverkligas, ser en ny kommunkategori – separatkommunen – dagens ljus i Finland. *”I separatkommuner är det nödvändigt att organisera kommunalförvaltningen med stark behörighet; det skulle vara orättvist om beslut gällande t.ex. planläggning eller närservice fattades på ett avlägset centrums villkor.”* Kommunalförvaltningen för Lillkyros del har planerats med något större befogenheter än vad som är vanligt i samgångar mellan stad och landsbygd. Om det i övrigt är möjligt att grunda en separatkommun, är det emellertid nödvändigt att statsrådet bedömer om Lillkyros planerade territoriella behörighet är tillräcklig. Kommunalförvaltningens behörighet är en mycket viktig punkt, eftersom en möjlig separatsamgång mellan Vasa och Lillkyro skulle vara ett prejudikat. *Uppgifterna är hämtade ur en artikel i Vasabladet (31.5), vilken skrivits av professorn i regionalvetenskap vid Vasa universitet, Hannu Katajamäki, som tillika är landsbygdsprofessor.*

LÄS ÄVEN DETTA

Landepakun startade turnén i Birkaland

Inom ramen för *Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland* startade Landepakun en omfattande turné i landet. Detta provinsiella fenomen, som driver de unga

vuxnas sak på landsbygden, styr kosan mot de lokala aktörernas sommarevenemang i olika delar av vårt avlånga land. Landepakun inledde sin turné den 31.5 i Birkaland under tillsyn av aktionsgruppen Pirkan Helmi. Bilen är lastad med en stor mängd information och berättelser om dagens landsbygdsliv. *Uppgifterna är från landsbygdsnätverkens hemsida, http://www.landsbygd.fi/sv/index/kommunikation/nyheter_och_meddelande/5z5JXheOq.html, och från nätverkens nyhetsbrev (31.5) som finns att läsas i sin helhet via länk under http://www.landsbygd.fi/sv/index/kommunikation/nyheter_och_meddelande/5z5jYZJ0i.html. I nyhetsbrevet kan man även läsa om tävlingen Ympäristörata (Miljöbanan) som elever från en skola i Juankoski vann och som bestod av en resa till en lantgård. Vidare finns info om kommande evenemang för sommarmånaderna i nyhetsbrevet.*

Inspiration till de äkta smakernas värld ges på evenemang i Helsingfors

Under evenemanget *Delikatessernas Finland 2011* på Järnvägstorget i Helsingfors 26-27.8 ges möjlighet för matproducenter och -tillverkare att få direktkontakt med konsumenterna. Evenemanget har som målsättning att inspirera vänner av god mat till de äkta smakernas värld, samtidigt som man vill motivera konsumenterna till att intressera sig för den inhemska matens produktion och ursprung med hjälp av smakupplevelser. På de olika landskapens avdelningar presenteras den finländska landsbygden och lokala företagare erbjuder sina landskaps delikatesser. En programsken kommer även att finnas på Järnvägstorget med bl.a. presentation av producenter, matlagningsuppvisningar, musikframträdanden, samt program av landskapsförbunden. Dessutom kommer årets *Närmatstafett* som cyklas mellan Nurmes och Helsingfors (<http://www.ekocentria.fi/hankkeet/lahiruokaviesti2011>) att komma i mål på Järnvägstorget 26.8 kl. 12. *Delikatessernas Finland*, som arrangeras i samarbete mellan Svenska lantbruksproducenternas centralförbund (SLC), Centralförbundet för lant- och skogsbruksproducenter (MTK), Landsbygdspolitiska samarbetsgruppens temagrupp Mat-Finland samt Småbryggeriernas förbund, väntas locka tiotusentals besökare och ordnas i samband med *Syystober*-evenemanget. *Mer om info om tillställningen Delikatessernas Finland finns (på finska) under webbadressen http://www.mtk.fi/herkkujen_suomi/.*

Kändisar förgyller Stor Slow Food Festival i Fiskars

I år samlas närmatsproducenter, restauranger och andra mataktörer från västra Nylands tio kommuner i Fiskars bruk under Slow Food Västnylands andra närmatsmarknad som arrangeras 1–2.10. Efter fjolårets succé med ca 7 000 besökare och livlig kommers satsar man i år ännu mer. Ordförande Diana Lindholm väntar minst 10 000 besökare. Närmatsmarknaden är stommen i årets *Slow Food Festival*, där det blir mycket matlagning, smakprov och kringaktiviteter. På programmet finns redan ”Den hemlige kocken” Mats-Eric Nilsson från Sverige, kocken Michael Björklund från Åland som ger ut sin första kokbok *Min nordiska mat*, samt debatter och diskussioner, bl.a. Nylands svenska producentförbunds debatt om närmatsproduktion. Ytterligare ordnar tidningen Västra Nyland en aktuell debatt. Bygdens egen son Paavo Turtiainen, känd som Ingrid Bergmans butler, hoppas komma och visa hur han bjuder på nordisk mat med stil i New York, där han har ett exklusivt cateringföretag. Niko Tuominen från Svartå slott gör efterrätter, hans chef Christine Linder talar om jakt, medan Nokkas köksmästare Ari Ruoho har lovat göra närmat på s.k. skräpfisk. Vidare deltar Raseborgs stad i festivalen med temat *mat och skola*, medan marthorna delar ut sin nya matkulturskrift, som är en resa genom Svenskfinland med olika matpåverkare. För musiken står Steel Pan Lovers, samt och Sås och Kopp. Det kommer även att finnas gott om levande djur på plats, bl.a. koraserna Highland cattle och Simmental. Lektor Jarmo Åke håller föredrag om Slow Food på engelska, och så har även Slow Foods grundare, den italienske journalisten Carlo Petrini, inbjudits. Bussar kommer att köra konsumenterna till festivalen från Kiasma i Helsingfors och från Karis järnvägsstation. *För mer om festivalen kontakta*

ordförande Diana Lindholm för information på mobil 0500 776 156 eller e-mailadress diana@backers.fi, Bitte Westerlund för press och program på mobil 040 524 7743 eller e-mailadress bitte.westerlund@gmail.com, Pontus Berglund för producentärenden på mobil 040 53 17 451 eller e-mailadress pontus@slowfoodvastnyland.org, samt Tuula Kleiman för festivalärenden på e-mailadress tuula.kleiman@gmail.com.

Slow Food är en stadigt växande internationell rörelse med allt fler lokalavdelningar eller convivier som de kallas. Convivier finns i dag i 153 länder med över 100 000 medlemmar. Rörelsen, som gör sig synlig genom föredrag, provsmakningar och manifestationer för mat som är god, ren och rättvis, arbetar internationellt för ekologisk produktion, bevarandet av lokala och regionala matkulturer. År 2009 startade Slow Food Västnyland och den första storsatsningen på lokal matkultur var alltså förra hösten på Mangs Gård i Ingå. Slow Food Västnyland finns på Facebook, se <http://www.facebook.com/pages/Slow-Food-V%C3%A4stnyland/150792198277443>.

Var finns lokala "närmatsföregångare" i Svenskfinland?

Svenska temagruppen (SveT) hade sammankallat till ett Närmats-seminarium i Helsingfors 28.4 för organisationsaktiva i Svenskfinland. Man kom överens om att komma ner på lokal nivå med närmatsarbetet. För att förverkliga detta, så behövs nu "närmatsföregångare" som kan tänkas vara intresserade av att lokalt göra något, åtminstone ta initiativ till en lokal träff. Man hoppas kunna ordna träffar i så många svensk- och tvåspråkiga kommuner som möjligt. Det nätverk eller den organisation som har intresserade, vilka alltså kan tänkas bli "närmatsföregångare", kan sända in namn och kontaktuppgifter till SveT:s sekreterare Peter Backa, mobil 040 595 0444 eller e-mailadress peter.backa@studiecentralen.fi, som utreder om det finns möjlighet att ordna möte under hösten.

VAD HAR HÄNT?

Skriv ner några rader om vad som är på gång i er region eller organisation och som kan vara av allmänt intresse för alla!

Nyhetsbrevet, som utkommer en gång i veckan med Svenska Temagruppen (SveT) inom Landsbygdspolitiska samarbetsgruppen (YTR) som samarbetspart, sänds till Byaservice samarbetsgrupp, nyckelpersoner d.v.s. de som representerar Byaservice i olika centrala organ, projektledare som jobbar inom Byaservice, de lokala aktionsgrupperna, de regionala byaorganisationerna och till olika personer/organisationer med anknytning till landsbygdsutveckling. Alla som har något att informera om, skickar in sina bidrag till e-mailadress: kenneth.sundman@studiecentralen.fi. Skriv mycket kort och undvik bilagor. Hänvisa hellre till webbsidor för mer info.

Nyhetsbrevet kan även läsas på Svensk Byaservice hemsida, www.bya.net . Vill du komma med på vår sändlista, sänd då mail till adressen kenneth.sundman@studiecentralen.fi . Ifall någon inte vill ha Nyhetsbrevet i fortsättningen, meddela till samma e-mailadress ovan.
--